

Bezpečnost a ochrana zdraví, ochrana životního prostředí a požární ochrana

1. Všeobecné požadavky

1.1. Základními právními dokumenty, které je Zhotovitel povinen dodržovat při přípravě a realizaci výstavby ve vztahu k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci jsou:

- Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce ve znění pozdějších předpisů (dále jen "Zákoník práce")
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 591/2006 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 592/2006 Sb. o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky, ve znění pozdějších předpisů

Mimo to bude Zhotovitel dodržovat veškerá nařízení a pokyny Objednatele, která budou Zhotoviteli sdělena odpovídající dohodnutou formou (např. seznámení s provozním řádem stavby při předávání staveniště nebo při vstupním školení, zápisy z kontrol BOZP, kontrolních dnů apod.) a organizační a technické požadavky uvedené dále v textu.

1.2. V případě závažného porušení povinností souvisejících s bezpečností a ochranou zdraví při práci (kdy by mohlo dojít např. k ohrožení zdraví nebo životů osob) je Objednatel oprávněn nařídit zhotoviteli **přerušeni prací**. Objednateli v tomto případě rovněž vzniká nárok na smluvní pokutu uvedenou ve smlouvě a právo pozastavit úhrady na Cenu Díla do doby, než Zhotovitel povinnost splní, respektive odstraní zjištěný nedostatek. Přerušeni prací z důvodu porušení povinnosti v oblasti BOZP nebo PO nezakládá důvod k prodloužení termínů/lehů stanovených pro provádění Díla ani vznik nároku na zvýšení Ceny Díla. Zhotovitel je rovněž povinen na výzvu Objednatele odvolat ze staveniště zaměstnance, který závažným způsobem porušil zásady BOZP anebo PO.

1.3. Zhotovitel je povinen dodržování všech povinností týkající se BOZP, ochrany životního prostředí, požární ochrany a ochrany před ionizujícím zářením vyplývajících z příslušné legislativy i z ustanovení této smlouvy účinným způsobem zajistit i **ve smluvních vztazích se svými subdodavateli**. Zhotovitel zajistí, aby každá jednotlivá osoba na staveništi (v rámci jakéhokoli subdodavatelského vztahu) pracovala na základě řádně uzavřené a platné smlouvy. (např. smlouva o dílo, dohoda o provedení prací apod.)

2. Bezpečnost a ochrana zdraví - organizační požadavky

2.1. Zhotovitel musí mít svůj systém zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zpracovaný např. ve formě firemní směrnice zajištění BOZP na základě platné legislativy odborně způsobilou osobou a schválený statutárním zástupcem firmy. Na základě této směrnice zpracuje před zahájením prací Zhotovitel **konkrétní plán zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci** pro danou stavbu se zvláštním důrazem na dodržování zde uvedených požadavků.

2.1.1. S ohledem na ustanovení §101 Zákoníku práce, který ukládá zhotoviteli „*povinnost soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění,*“ zpracuje Zhotovitel jako součást své nabídky **pisemné vyhodnocení rizik** souvisejících s předmětem jeho díla a návrh technických a organizačních opatření k eliminaci nebo omezení těchto rizik (v rozsahu a formátu odpovídajícímu charakteru a rozsahu práce). Podle ustanovení §9 Zákona 309/2006 Sb. toto vyhodnocení rizik zpracuje pro Zhotovitele odborně způsobilá osoba, která zajišťuje i další úkoly v prevenci rizik a spolupracuje s vedoucími pracovníky Zhotovitele na stavbě při konkrétním naplnění ustanovení §101 - 105 Zákoníku práce, které ukládá Zhotoviteli povinnosti zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců i ostatních osob zdržujících se s jeho vědomím na pracovišti s ohledem na možná rizika“. Je nutné, aby všichni pracovníci vykonávali pouze činnosti, u kterých byli prokazatelně seznámeni s riziky práce. Ostatní osoby pohybující se s vědomím Zhotovitele na staveništi (např. návštěvy, konzultanti apod.) musí být rovněž prokazatelně seznámeni s riziky staveniště a nesmí vykonávat žádnou fyzickou činnost vyžadující podrobné seznámení s riziky. Zhotovitel sdělí Objednateli jméno a kontakt na odborně způsobilou osobu, zpracovávající příslušná vyhodnocení rizik.

- 2.1.2. Součástí plánu zajištění BOZP a jedním z obecných organizačních opatření k eliminaci rizik je **systém školení BOZP** v rozsahu a frekvencích požadovaných příslušnými předpisy, konkrétními riziky a kvalifikací pracovníka (periodické školení, vstupní školení při nástupu do zaměstnání, příslušné školení podle kvalifikace, seznámení s technologickým postupem a jiné) a lékařské prohlídky podle věku a charakteru práce. Důležitou součástí systému školení je vstupní školení na nové pracoviště (stavbu) s prokazatelným seznámením zaměstnanců (a jiných pracovníků) s místními poměry na staveništi – osnova vstupního školení na staveništi bude odpovídat konkrétním požadavkům Objednatele, aby byla zajištěna dostatečná informovanost všech osob na staveništi, požadovaná v §103 Zákoníku práce.
- 2.1.3. Pro zvýšení povědomí o zásadách BOZP budou mimo výše uvedené školení všichni pracovníci Zhotovitele absolvovat minimálně jednou měsíčně (či častěji dle potřeby) **mimořádná krátká školení BOZP** (5 až 10 minut) na konkrétní téma (věžová lešení, žebříky, výkopové práce, atd.) podle podkladů Objednatele.
- 2.1.4. Zhotovitel zavede na stavbě **systém evidence a registrace úrazů**, tak jak to požaduje §105 Zákoníku práce a stanoví související předpisy, zejména Nařízení vlády č. 494/2001 Sb. Všechny úrazy bude stanovená osoba Zhotovitele evidovat do knihy úrazů uložené u stavbyvedoucího, popř. mistra, aby nemohlo dojít k jejímu zneužití a dodatečnému zapsání úrazů, které se na stavbě nestaly. Knihu úrazů bude Zhotovitel předkládat jednou týdně (zpravidla při kontrolním dnu) ke kontrole Objednateli, který bude oprávněn pořídit kopii záznamů z příslušného týdne. Úrazy podléhající registraci podle příslušných předpisů je Zhotovitel povinen ohlásit mimo příslušné orgány stanovené zákonem i Objednateli, a to okamžitě po zjištění úrazu. Toto ohlášení úrazu Objednateli nezbavuje zhotovitele povinnosti okamžitě ohlásit úraz na příslušné orgány a podniknout veškerá opatření nutná k záchraně životů a ochraně zdraví osob a majetku. Záznam o úrazu sepisuje nejbližší nadřízený poškozeného podle pokynů a v termínech stanovených platnými předpisy a kopii záznamu poskytne Objednateli. Na každé stavbě bude mít Zhotovitel minimálně jednoho vyškoleného poskytovatele první pomoci.
- 2.1.5. Schopnosti Zhotovitele plnit zákonné požadavky v oblasti BOZP je Objednatel oprávněn si ověřit např. formou **speciálního dotazníku zaměřeného na BOZP**, který Zhotovitel předkládá spolu se směrnicí a konkrétním plánem zajištění BOZP na dané stavbě. Po dokončení stavby má Objednatel právo vyhodnotit činnost Zhotovitele z hlediska BOZP.
- 2.1.6. Na stavbě budou jednoznačně stanoveny **pravomoci a povinnosti** jednotlivých pracovníků Zhotovitele vzhledem k úkolům v oblasti BOZP (kontrolní činnost, evidence úrazů a podepisování záznamů o úrazech, požární prevence, přidělování a kontrola používání osobních ochranných pracovních prostředků atd.)
- 2.1.7. Zhotovitel předkládá jako součást svého plnění Plán organizace výstavby a technologické postupy a nejpozději 8 dnů před zahájením prací předkládá podrobný pracovní a technologický postup nebo popis organizace práce zahrnující i dílčí činnosti, zpracovaný tak, aby z něj byl zřejmý způsob zajištění BOZP při provádění prací, tak jak to požaduje např. Zákon č. 309/2006 Sb. Technologické postupy a popisy organizace práce podléhají schválení Objednatelům podobně jako dílenská nebo jiná dokumentace zpracovávaná zhotovitelem a bez schváleného technologického postupu není možno práce zahájit. Se schváleným technologickým postupem musí být prokazatelně seznámeni všichni pracovníci, kteří budou práce provádět.
- 2.1.8. Vzhledem k tomu, že pády z výšek tvoří statisticky nejvýznamnější příčinu smrtelných úrazů zpracuje Zhotovitel před zahájením prací na základě vyhodnocení rizika **plán opatření proti pádu osob a předmětů z výšky**, kde bude stanoven konkrétní způsob ochrany proti pádu u jednotlivých činností, přičemž při návrhu budou vždy přednostně uvažována technicko-organizační opatření (např. vyloučení prací ve výšce provedením určitých operací na zemi nebo uvnitř objektu), poté kolektivní opatření (ochranné zábradlí, lešení, pracovní podlaha, záchytné sítě) a až jako poslední možnost, kdy nelze použít žádnou z předchozích variant, může být navrženo řešení využívající prostředků osobního zajištění pracovníků proti pádu (např. bezpečnostních postrojů). Prostředky osobního zajištění budou však vždy použity jako součást profesionálně navrženého systému zachycení pádu odpovídajícího podmínkám konkrétní stavby a sestávajícího z jednotlivých prostředků splňujících požadavky platných předpisů (např. ČSN EN 361, ČSN EN 360, ČSN EN 795, ČSN EN 362 aj.). Schválený plán opatření proti pádu se promítne do příslušných technologických postupů.
- 2.1.9. Zhotovitel bude mít na každou stavbu zpracován **systém kontrol BOZP a PO na stavbě** (např. denní – mistr, týdenní – stavbyvedoucí, měsíční apod. – vyšší nadřízený, mimořádné – odborně způsobilá osoba) a bude Objednateli předkládat zápisy z těchto kontrol včetně záznamů o odstranění závad a případných postihů jednotlivců za nedodržování BOZP a zásad PO. Mimo systém kontrol zhotovitele bude kontroly BOZP provádět i Objednatel. Zhotovitel je povinen informovat (neprodleně, pokud možno s předstihem) Objednatele o případných

kontrolách nebo jiných akcích orgánů státního odborného dozoru na staveništi nebo v provozovnách zhotovitele a o výsledcích těchto kontrol.

- 2.1.10. Zhotovitel bude mít k dispozici na stavbě potřebné **právní předpisy a ostatní předpisy související obecně s BOZP a PO** a příslušné nezbytné technické normy podle charakteru práce pro rychlé řešení případných sporů.

3. Bezpečnost a ochrana zdraví - technické požadavky

- 3.1. Při práci ve výšce nad 1,5 m musí být vždy **zajištěna ochrana pracovníků proti pádu** – a to přednostně kolektivním opatřením – tzn. vytvořením bezpečné pracovní podlahy široké min. 600 mm s dvoutyčovým zábradlím o minimální výšce 1100 mm se zarážkou u podlahy o min. výšce 150 mm a max. mezerou mezi vodorovnými tyčemi 470 mm (viz Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., ČSN 73 8101 Lešení a ČSN 73 8106 Ochranné a záchytné konstrukce). Bezpečná pracovní podlaha je zajištěna mimo jiné použitím řádného lešení nebo pohyblivé pracovní plošiny. Pouze pokud nelze z vážných důvodů použít kolektivní opatření použije se osobní zajištění proti pádu – např. bezpečnostní postroje jako součást profesionálně navrženého systému zachycení pádu podle ČSN EN 361, ČSN EN 360, ČSN EN 795, ČSN EN 362 aj., přičemž je nutno zajistit řádné zaškolení pracovníků, prohlídku postrojů před použitím, stanovení kotevních bodů a záchranné opatření pro případ pádu jištěné osoby, jak požadují příslušné normy a Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. Dalším možným opatřením je použití záchytných sítí pod místem práce (např. při montáži ocelové konstrukce, střešních pláštů apod.) podle ČSN EN 1263-1, 2 Záchytné sítě.
- 3.2. Na pracovišti Zhotovitele musí být **zakryty všechny otvory a jámy** větší než 250 mm, (stejně jako všechny volné okraje), pokud zde hrozí pád z výšky větší než 1,5 m nebo pokud existuje riziko úrazu i při menší výšce pádu nebo menším rozměru otvoru (např. v místech s frekventovaným pohybem osob apod.) - viz Nařízení vlády č. 362/2005 Sb. Kryt otvoru musí být pevně přichycen k podkladu, aby jej nebylo možno náhodně odstranit, a jeho nosnost musí odpovídat předpokládanému použití (tzn., při větších rozměrech otvorů je nutné použít roznášecí konstrukci). Pokud kryt přesahuje úroveň okolní podlahy o více než 25 mm, musí být u něho proveden náběh – viz Vyhláška 48/1982 Sb. a ČSN 73 8106. Otvory větších rozměrů je vhodnější opatřit dvoutyčovým zábradlím výšky 1 100 mm se zarážkou u podlahy min. výšky 150 mm a maximální mezerou mezi vodorovnými tyčemi 470 mm.
- 3.3. **Při práci ve výšce z pracovních košů zavěšených na háku jeřábu**, z pohyblivých pracovních plošin, ze závěsných fasádních lávek apod., kde může dojít k náhlému poklesu nebo pohybu pracovní podlahy s pracovníky nebo se mohou pracovníci dostat mimo prostor chráněný zábradlím, musí být pracovníci během práce jištěni bezpečnostními postroji kotvenými k zábradlí plošiny nebo k háku jeřábu, případně jinak podle konkrétních podmínek, tak aby byli pracovníci zajištěni proti pádu i v případě selhání zavěšené pracovní podlahy.
- 3.4. Zhotovitel bude při realizaci prací (přímo nebo prostřednictvím subdodavatelů) dodržovat bez výjimky a v plném rozsahu veškerou **platnou legislativu**, ostatní předpisy a normy související s BOZP, PO a ŽP tzn. i v položkách zde v globálním minimu neuvedených jako např. zajištění stability stěn výkopů, používání OOPP, vertikální a svislé komunikace aj.)
- 3.5. **Lešení** všech typů musí být vždy montována, používána a demontována v souladu s návodem a provozními podmínkami výrobce a ustanoveními příslušných předpisů a norem - včetně technické dokumentace a předávání lešení, týdenních prohlídek, značení atd. – viz ČSN 73 8101, ČSN 73 8107. Podle ČSN 73 8102 **samostatně stojící věžová lešení** (pojízdná i stabilní) nesmí být nikdy vyšší než je trojnásobek nejmenšího půdorysného rozměru (rozšíření základny opěrkami nebo výsuvnými rámy umožní zvětšit výšku lešení). Na lešení se vystupuje pouze vnitřkem (průleznými otvíravými poklopy v podlahách, maximální svislá vzdálenost mezi pomocnými podlahami je 4 m, při přemísťování nesmí být na lešení žádné osoby ani materiál, během práce z lešení musí být zabrzděna pojezdová kola.
- 3.6. Veškeré **staveništní rozvody elektroinstalací** musí být vybaveny ochranou odpojením od zdroje (tzv. proudovým chráničem, jehož jmenovitý vybavovací proud nepřekročí 30 mA) podle ČSN 33 2000-7-70. Tomuto musí být přizpůsobena i elektroinstalace veškerého strojního a jiného zařízení používaného zhotovitelem včetně ručního elektrického nářadí, zásuvek, rozvaděčů a přívodních kabelů, které musí splňovat ustanovení ČSN 33 2000-7-70 a ČSN 34 1090 případně jiných norem a předpisů, platných v době provádění prací.
- 3.7. Pro všechny stroje a strojní zařízení, a to zejména pro vyhrazená technická zařízení (zdvihací, tlaková, elektrická, plynová) s důrazem na **vyhrazená technická zařízení zdvihací**, platí zásada, že od prvního dne jejich použití na stavbě musí být k dispozici řádné provozní doklady obsahující návod k použití a provozní a montážní podmínky výrobce, údaje o provedených revizních a jiných prohlídkách (v intervalech dle příslušných předpisů a před každým novým uvedením do provozu na stavbě po přepravě), doklady o kvalifikaci a zaškolení obsluhy se jmenovitým uvedením osob oprávněných obsluhovat zařízení, kvalifikace a kontakt na revizního technika, který provedl revize a zaškolení obsluhy (např. podle ČSN 27 5004 pro pohyblivé pracovní plošiny, ČSN 27 0142 a ČSN

33 2550 pro jeřáby a ČSN 73 8120 pro stavební výtahy). Věžové a mobilní jeřáby musí být odpovídajícím způsobem pojištěny proti důsledkům havárie nebo poškození.

- 3.8. Kromě osvětlení vlastního pracoviště musí Zhotovitel zajistit odpovídající **osvětlení přístupů na pracoviště** a příslušných únikových tras a nouzových východů, podle požadavků Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. a požadavků Zákona č. 309/2006 Sb. a Nařízení vlády č. 591/2006 Sb.. Při montáži dočasného osvětlení je třeba dbát na to, aby nevhodným umístěním svítidel nedošlo ke zhoršení pracovního prostředí (oslnění) a zvýšení rizika úrazu nebo požáru (např. položením svítidla na podlahu apod.). Všechna svítidla budou zavěšena na odpovídající konstrukce do dostatečné výšky, aby se eliminovala výše uvedená rizika.
- 3.9. Zhotovitel zajistí, aby na základě vyhodnocení rizik byli všichni pracovníci na jeho pracovišti vybaveni a používali odpovídající **osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)**, tak jak to ukládá §104 Zákoníku práce a blíže určují další předpisy (např. Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kde Příloha 3, mimo jiné, vyžaduje použití ochranných přileb pro všechny práce na staveništi (odpovídající ČSN EN 397), ochrannou obuv pro většinu stavebních činností, výstražné reflexní vesty pro práce s rizikem střetu s vozidly, ochranné brýle pro práce s rizikem úrazů očí, atd.). Ostatní osoby pohybující se s vědomím zhotovitele na staveništi (např. krátkodobé návštěvy, konzultanti apod.) musí jako minimum v každém případě používat ochrannou přilbu (odpovídající ČSN EN 397), ochrannou obuv a výstražnou vestu a to po celou dobu pobytu na staveništi, případně i jiné OOPP podle charakteru prostředí a konkrétních rizik (např. ochrana očí, sluchu, horních cest dýchacích), které jim je Zhotovitel povinen zajistit, bez ohledu na smluvní vztah.
- 3.10. Zhotovitel zajišťuje pro pracovníky na stavbě **odpovídající sociální podmínky** včetně místnosti pro oddech, sušení oděvů a hygienických zařízení (šatna, umývárna a záchody) v rozsahu a standardu stanoveném patřičnými předpisy (min. 4 záchody pro 150 mužů a další záchod pro každých dalších 50 mužů).
- 3.11. Na staveništi musí být dodržovány určené **trasy pro staveništní mechanismy a trasy pro pěší**, které jsou předem stanoveny a označeny tak, aby bylo v maximální možné míře eliminováno nebezpečí střetu chodců s vozidly (nejlépe oddělením tras pro pěší od tras pro vozidla prostorovým uspořádáním nebo fyzickou zábranou). Staveništní mechanismy musí být vybaveny světelnou a akustickou signalizací couvání nebo je při couvání musí navádět kompetentní osoba. Na nebezpečných místech (např. výjezd ze stavby apod.) musí být couvání zajištěno další osobou vždy.
- 3.12. Zhotovitel umísťuje na staveništi v místech s rizikovou činností v dostatečném množství **bezpečnostní značky** v souladu s Nařízením vlády č. 101/2005 Sb. a podle Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., které zavádí požadavky Směrnice EU 92/58/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnostní značky na pracovišti.
- 3.13. Staveniště musí být jako venkovní pracoviště dle Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. **zajištěno proti vstupu nepovolaných osob** a k tomu účelu musí být zajištěna evidence a kontrola vstupu osob (v rozsahu a způsobem odpovídajícím velikosti a složitosti stavby) a venkovní oplocení, které rovněž plní funkci ochrany ostatních osob před riziky stavby.

4. Požární ochrana a prevence

- 4.1. Zhotovitel bude po celou dobu realizace díla dodržovat veškeré právní a ostatní předpisy související s požární ochranou, tak jak to požaduje **Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně**, ve znění předpisů pozdějších zejména § 5 a 6, a dále veškeré pokyny manažera projektu i nad rámec obecně platných předpisů, která budou Zhotoviteli sdělena odpovídající dohodnutou formou.
- 4.2. Zhotovitel bude provádět veškeré práce na stavbě tak, aby nevytvářel zbytečná požární nebezpečí, tzn., především vyloučí v maximální možné míře veškeré činnosti vyžadující **použití otevřeného ohně** a bude ze svých pracovišť průběžně odstraňovat odpadový materiál (zejména hořlavý) do určených míst, kontejnerů apod. mimo stavební objekty. Pálení odpadových a jiných materiálů (včetně klestí a odstraňovaných křovin, trávy, obalových materiálů apod.) na otevřeném ohništi je přísně zakázáno. V případě, že použití otevřeného plamene je nutné z technologického hlediska (např. svařování a řezání plamenem, natavování asfaltových pásů apod.) podnikne Zhotovitel všechna nezbytná organizační a technická opatření k eliminaci požárního nebezpečí a zábraně vzniku požáru, včetně doložení písemného souhlasu k provádění těchto prací a zajistí rovněž podle konkrétních podmínek odpovídající prostředky pro likvidaci případného požáru (např. dostatečný počet vhodně umístěných a prokazatelně provozuschopných hasicích přístrojů, funkční hydranty atd.)
- 4.3. **Dokumentaci požární ochrany** podle § 27 vyhlášky č. 246/2001 Sb. vydané na základě Zákona č. 133/1985 Sb. zpracovává, případně vede odborně způsobilá osoba, požární technik nebo preventista Zhotovitele v rozsahu a bodech odpovídajícím konkrétním podmínkám staveniště a pracoviště zhotovitele. Zvláštní pozornost věnuje Zhotovitel zpracování dokumentace požární ochrany v případech, kdy jsou jeho činnosti na staveništi začleněny do kategorie činností se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím (např. svářečské práce) v

každém případě však bude jako minimum pro stavbu zpracován požárně evakuační plán a požární poplachová směrnice (v rozsahu a formátu odpovídajícím počtu pracovníků a podmínkám staveniště a ve spolupráci s objednatelem, tak aby byly tyto dokumenty koordinovány v rámci stavby), dále musí být vedena požární kniha a příslušná dokumentace o školení zaměstnanců.

- 4.4. **U svařování a řezání plamenem** bude Zhotovitel dodržovat v plném rozsahu ustanovení příslušných norem a to zejména ČSN 05 0601 v celém rozsahu s důrazem na čl. 3.6.1.3 – povinnost vyhodnotit, zda se nejedná o práce se zvýšeným nebezpečím, čl. 3.6.2.1 – v případě zvýšeného nebezpečí svařovat pouze na písemný příkaz po provedení v něm uvedených doplňujících bezpečnostních opatření, čl. 3.6. 3.4 – zajištění odborného dohledu, čl. 3.3.1 – kontrola pracoviště před zahájením svářečských prací, čl.3.6.6.1 – odstranění hořlavých látek v místě svařování a další články této normy upřesňující požadavky na osobní ochranné pracovní prostředky (čl. 7.1, 7.2, 3.5.2.1), kvalifikaci svářeče (Příloha B čl. B.3), zdravotně nezávadné pracoviště (čl. 3.5.1., 5.2.5, 5.2.6), kontrolu pracoviště po dobu minimálně 8 hodin po skončení práce (čl. 3.6.6.4) a technický stav svařovacích zařízení (např. ustanovení čl. 4.6 ČSN 05 0630 o neumisťování lahví se stlačeným plynem do proudové smyčky svařovacího proudu a čl. 7.2 o povinnosti chránit zařízení pro obloukové svařování před účinky vody) a dále ustanovení ČSN 05 0610 (např. zajištění stability lahví, jejich přeprava a ochrana) a při obloukovém svařování kovů bude zhotovitel dodržovat v plném rozsahu ustanovení ČSN 05 0530, ČSN 05 0630. Při skladování kovových tlakových lahví bude Zhotovitel dodržovat mimo jiné příslušná ustanovení ČSN 07 8304 a při skladování nebezpečných látek a hořlavých kapalin zejména příslušná ustanovení Vyhlášky č. 48/1982 Sb. a ČSN 65 0201.
- 4.5. Zhotovitel je povinen dbát na to, aby všechny **únikové cesty** uvnitř i vně stavebních objektů (viz Příloha Nařízení vlády č. 101/2005 Sb.), jakož i nástupní plochy pro provedení hasebního zásahu, zůstaly za všech okolností volné a průchodné a řádně osvětlené a veškeré technické prostředky pro signalizaci a likvidaci požárů (pokud jsou na stavbě použity) byly funkční a nepoškozené. Poškozování a odstraňování prostředků sloužících pro požární ochranu stejně jako blokování únikových cest (a to i v případě únikových cest neoznačených, jejichž úniková funkce je zřejmá – např. schodiště, hlavní východy apod.) bude posuzováno jako hrubé porušení smluvních vztahů, které zároveň nevylučuje trestní postih podle Zákona 133/1985 Sb. o požární ochraně. Označení únikových cest a východů jakož i informace o umístění věcných prostředků PO se řídí Nařízením vlády č. 11/2002 Sb.
- 4.6. **Při vzniku požáru** (i menšího rozsahu) je zhotovitel povinen jej ohlásit jednotce HZS, postupovat podle příslušné požární poplachové směrnice a v případě, že nelze požár uhasit vlastními prostředky, vyhlásit předepsaným způsobem poplach a zajistit přivolání hasičů. O všech požárech (i menšího rozsahu) a souvisejících krocích je zhotovitel povinen informovat neprodleně Objednatele.

5. Ochrana životního prostředí

- 5.1. Zhotovitel před zahájením prací předloží svůj **system péče a ochrany životního prostředí** během realizace díla (nejlépe ve formě konkrétního plánu opatření na ochranu životního prostředí na stavbě) předpokládající jako minimum dodržování všech platných předpisů souvisejících s ochranou životního prostředí, počínaje Zákonem č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění předpisů pozdějších, a Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění předpisů pozdějších a Evropské dohody o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí (ADR).
- 5.2. Zhotovitel (jako původce odpadu) bude mít zejména vyřešeno **nakládání s odpady**, jejich evidenci a likvidaci tak, aby byla dodržena příslušná ustanovení Zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění předpisů pozdějších, a Vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění předpisů pozdějších, včetně Vyhlášky č. 381/2001 Sb., katalog odpadů, ve znění předpisů pozdějších, a Vyhlášky č. 374/2008 Sb., o přepravě odpadů a o změně vyhlášky č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), ve znění pozdějších předpisů.
- 5.2.1. **Dovoz odpadů na stavbu je zakázán.** Je zakázáno dopravovat odpady a zbavovat se jich v areálu stavby – např. zbytky materiálu v korbě nákladního vozidla, poškozený materiál určený pro stavbu, odpad vznikající při údržbě/opravách vozidel.
- 5.2.2. **Vznik odpadů na stavbě.** Každý (firma, jednotlivec) má povinnost předcházet vzniku odpadů (§ 10 odst. 1 Zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech). Pokud odpad vznikne, původce je za něj odpovědný, tj. např. je povinen jej odstranit na vlastní náklady. Je nepřípustné zbavovat se jakéhokoli odpadu v areálu stavby – např. nádob od olejů, obalů z výrobků, PET lahví, pohozením či umístěním do nádob určených na jiný odpad.
- 5.2.3. **Třídění odpadů.** Původce odpadů je povinen třídít a shromažďovat odpady dle jednotlivých druhů a kategorií. (§ 16 Zákona č. 185/2001 Sb.) Nelze např. mísit různé druhy odpadů, zvl. nebezpečné a ostatní (§ 12 Zákona č. 185/2001 Sb.).

- 5.2.4. **Zabezpečení odpadů.** Původce odpadů je povinen zabezpečit odpad před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem (§ 16 Zákona č. 185/2001 Sb.). Odpady (kromě inertních, např. zeminy) nelze nechat např. nezabezpečené a vystavené vlivům počasí, pokud hrozí jakýkoli únik do prostředí – např. ukládat je mimo kontejnery a jiné sběrné nádoby, ukládat nebezpečné odpady do otevřených či proděravělých nádob.
- 5.2.5. **Značení nebezpečných odpadů (NO).** V blízkosti shromažďovacího místa či prostředku s NO musí být umístěn identifikační list NO (§ 5 Vyhlášky č. 383/2001 Sb.). Na nádobě/kontejneru s NO musí být uvedeno katalogové č. a název shromažďovaného NO a jméno a příjmení osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku.
- 5.2.6. **Evidence odpadů.** Původce odpadů je povinen vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech jejich nakládání (§ 16 a § 39 Zákona č. 185/2001 Sb.).
- 5.2.7. **Povolení k nakládání s NO.** Původce (rovněž přepravce a zpracovatel) NO musí mít písemný souhlas příslušného úřadu k nakládání s NO (§ 16 odst. 3 a další Zákona č. 185/2001 Sb.).
- 5.3. Dále je třeba zdůraznit dodržování **Zákona č. 477/2001 Sb., o obalech**, ve znění předpisů pozdějších, zejména prevenci vzniku obalů a obalových odpadů, jejich znovuvyužitelnost a recyklovatelnost.
- 5.4. Zhotovitel musí dodržovat ustanovení **Zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích**, ve znění předpisů pozdějších, a ustanovení **Zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví**, ve znění předpisů pozdějších. Zvláště, pokud nakládá s chemickými látkami a přípravky klasifikovanými jako vysoce toxické, musí mít toto nakládání zabezpečeno osobou odborně způsobilou (§ 44b Zákona č. 258/2000 Sb.).
- 5.5. **Vodní hospodářství.** Pracovníci Zhotovitele „...nesmí ohrožovat jakost nebo nezávadnost vod, narušovat přírodní prostředí, zhoršovat odtokové poměry, poškozovat břehy...“ (§ 6 odst. 3 Zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění předpisů pozdějších). To znamená, aby se s technikou pohybovali ohleduplně, neporušovali vodoteče, zabraňovali únikům a úkapům pohonných hmot, olejů a chemikálií, náležitě s nimi manipulovali a skladovali je dle platných předpisů. Zejména to platí pro činnost na nezpevněném terénu.
- 5.6. **Ochrana ovzduší.** Zhotovitel je povinen dodržovat s vozidly předepsanou rychlost v areálu stavby, nevířit nadměrně prach, případně zajistit zkrápění příliš prašného povrchu. Na stavbě je rovněž zakázáno spalovat odpad a materiály za jakýmkoli účelem. (§ 3 a násl. Zákona č. 86/2002 Sb., zákon o ochraně ovzduší, ve znění předpisů pozdějších, včetně prováděcích předpisů).
- 5.7. **Ochrana zeleně.** Zhotovitel je povinen na stavbě nepoškozovat a neničit dřeviny (§ 7 Zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění předpisů pozdějších). To platí zejména pro zachování vzrostlé zeleně, jak stanoveno v projektové dokumentaci stavby a v povolení/vyjádření orgánu ochrany přírody. „...Fyzické a právnické osoby jsou povinny při provádění... stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů... (§ 5 Zákona č. 114/1992 Sb.).
- 5.8. Objednatel může zavést a vyžadovat další opatření na ochranu životního prostředí zaměřené na snížení nežádoucích dopadů na životního prostředí podle konkrétních podmínek stavby.